

КОХЕЗИОННАТА ПОЛИТИКА НА БЪЛГАРИЯ: ИЗТОЧНИК НА РАСТЕЖ И РАЗВИТИЕ

Кирил Станев

kirilstaney@vtu.bg

*Висше транспортно училище „Тодор Каблешков”
ул. „Гео Милев” №158, гр. София
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ*

***Ключови думи:** кохезионна политика, Европейски съюз, Европейски фонд, транспорт, образование*

***Резюме:** Кохезионната политика на България представлява важен инструмент за подпомагане на регионалното развитие и икономическия растеж на страната. Целта на политиката е да намали различията в развитието между различните региони в България и да подобри жизнения стандарт на гражданите.*

Чрез използването на структурните и инвестиционни фондове на Европейския съюз, България получава значителна финансова подкрепа за различни проекти и програми. Това включва инвестиции в инфраструктура, транспорт, енергетика, образование, наука, иновации и обучение на работната сила. Кохезионната политика насърчава създаването на нови работни места, повишаването на конкурентоспособността на бизнеса и подобряването на условията за живот в по-слабо развитите райони.

УВОД

Кохезионната политика на Европейския съюз (ЕС) е насочена към подпомагане на регионите в ЕС, които са по-бедни и по-отдалечени от големите центрове на икономическа дейност. Целта е тези изостанали райони да се развият и България, като една от най-бедните страни в ЕС, да получи значителна финансова подкрепа в рамките на тази политика.

Така например, кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г. включва фондовете за сближаване, които са насочени към намаляване на икономическите, социалните и териториалните различия в ЕС. България е един от главните бенефициери на тези фондове, като има възможност да получи около 10 млрд. евро за инвестиции в регионалното развитие, транспорта, енергетиката, околната среда, образованието и здравеопазването.

Тези инвестиции имат потенциала да допринесат за икономическия растеж и развитие на България, като предоставят подкрепа за малките и средните предприятия, за повишаване на конкурентоспособността на регионите и за насърчаване на иновациите и научно-изследователската дейност.

Освен това, кохезионната политика на ЕС предоставя и подкрепя за социалното сближаване и борбата с бедността, като финансира социални програми и инфраструктури за подобряване на качеството на живот на хората в по-бедните региони на България.

ИЗЛОЖЕНИЕ

С право може да отбележим, че кохезионната политика на ЕС е важен източник на растеж и развитие за България и както се спомена, предоставя значителна финансова подкрепа за инвестиции в регионалното развитие, транспорта, енергетиката, образованието и здравеопазването, като има потенциала да допринесе за икономическия напредък на държавата.

България може да използва тези инвестиции за преодоляване на някои от основните икономически и социални проблеми в страната, като безработицата, ниския стандарт на живот в някои региони и недостига на инфраструктура.

Важно е обаче, че за да се постигне максимален ефект от тези инвестиции, е необходимо да има ефективно управление и контрол на разходите, както и да се избягва корупцията. Освен това, е необходимо да се използват инвестициите за подпомагане на дългосрочни реформи в България, като например реформи в областта на образованието, здравеопазването и административното управление.

Кохезионната политика на ЕС е важен инструмент за подпомагане на растежа и развитието на България, но е необходимо да се използва правилно и ефективно, за да се постигнат максимални ползи за страната и нейните граждани.

Така например, транспортното образование е от съществено значение за развитието на транспортната индустрия и транспортната инфраструктура. С развитието на технологиите и иновациите в транспорта, е важно да се обновяват и обогатяват учебните програми и методи в транспортното образование, за да се осигури съответствие със съвременните тенденции и изисквания в индустрията.

Една от най-важните насоки в транспортното образование е свързана с устойчивостта на транспортната система. Със загрижеността за околната среда и енергийната ефективност, транспортната индустрия е насочена към по-устойчиви и екологично приемливи решения. В този контекст, транспортното образование трябва да насърчава развитието на нови технологии и практики, които намаляват въздействието на транспорта върху околната среда.

Освен това, друга насока в транспортното образование е свързана с използването на нови технологии и иновации в транспорта, като например автономни превозни средства и високоскоростни влакове. Транспортното образование трябва да насърчава развитието на нови компетентности и умения, свързани с тези технологии, за да се готвят бъдещите професионалисти в транспортната индустрия.

В контекста на кохезионната политика, транспортното образование може да играе важна роля и за развитието на транспортната инфраструктура в България. Инвестициите в транспортната инфраструктура могат да стимулират развитието на транспортната индустрия в страната, като същевременно подобряват мобилността на гражданите и бизнеса. Транспортното образование трябва да насърчава развитието на компетентности, свързани с планирането, управлението и изграждането на транспортната инфраструктура, както и с управлението на транспортната система като цяло. Такива компетентности включват проектиране и разработване на транспортни мрежи, планиране на маршрути и графици на превозните средства, управление на трафика и безопасността на транспорта.

Кохезионната политика може да помогне за финансирането на обучението на бъдещите специалисти в транспортната индустрия, за да се подготвят за бъдещите

нужди на индустрията и да станат конкурентоспособни на международните пазари. Финансирането може да се осъществява чрез програми за образование и обучение, като стипендии за студенти и професионални обучения за работещите в индустрията.

Кохезионната политика може също така да насърчи сътрудничеството между университетите, образователните институции и индустрията, за да се осигури, че транспортното образование отговаря на нуждите на пазара на труда и на индустриалните тенденции. Такива сътрудничества могат да включват изграждане на партньорства между университетите и компаниите от индустрията, както и насърчаване на стажове и практики за студентите в индустрията.

Както може да определим, транспортното образование е от съществено значение за развитието на транспортната индустрия и транспортната инфраструктура в България. Затова, кохезионната политика може да помогне за насърчаването на иновации и насърчаването на сътрудничество между образователните институции и индустрията, като се осигурят финансови ресурси за обучението на бъдещите специалисти и за изграждането на необходимите компетентности за устойчиво и конкурентоспособно развитие на транспорта в държавата.

Също така, транспортът е свързан с големи екологични проблеми, като замърсяване на въздуха, замърсяване на почвата и водите, емисии на въглероден диоксид и други газове, които допринасят за изменението на климата. Затова е важно да се насърчават политики, които да намалят негативните екологични последици на транспорта.

Именно, кохезионната политика на България, може да помогне за намаляване на екологичните рискове на транспорта, като насърчава инвестиции в устойчив транспорт и екологично чисти технологии. Например, финансирането може да се насочи към инвестиции в обществен транспорт, като разширяване на мрежата на метрото, насърчаване на използването на електрически автобуси и тролеи, изграждане на велосипедни пътеки и др.

Освен това, тази политика може да насърчи инвестиции във възобновяема енергия, която да се използва за захранване на транспортната система. Отново пример, могат да се финансират инфраструктурни проекти за зареждане на електрически автомобили, както и инвестиции в хибридни и електрически превозни средства за пътници и товари.

Въвеждането на тези политики може да има положителен ефект върху околната среда и да допринесе за намаляване на емисиите на парникови газове, което е важно за постигане на целите на Европейския съюз за намаляване на емисиите и борба с изменението на климата.

Както се спомена по-горе, кохезионната политика има ключова роля за икономическия растеж и развитие за по-бедните региони от ЕС. Тя предоставя възможности за инвестиции и финансиране, които помагат да се справят със социално-икономическите предизвикателства и да изравни различията в тези райони. В рамките на тази политика се подпомагат различни сектори, транспортът, комуникациите, осигурителната техника и системите за автоматизация и др.

Транспортът е ключов сектор за икономиката на България, но среща някои икономически предизвикателства. Един от главните проблеми е недостатъчната инфраструктура, която затруднява преместването на хора и стоки. Незавършените инфраструктурни проекти и липсата на достатъчна поддръжка на съществуващата мрежа водят до забавяне на транспортните потоци и влошаване на условията за бизнес. Това оказва негативно въздействие върху икономическата активност и конкурентоспособността на държавата. Пореден пример за важността и значението на инфраструктурата в дадена държава членка и ролята затова на кохезионната политика и

как тя би могла да помогне е изградената железопътната мрежа в някои водещи европейски страни. Тази железопътна мрежа е значително подобрена в резултат на инвестициите, съфинансирани по линия на кохезионната политика. Въпреки че примерът е в далечния период 2000–2006 г. той е показателен, че средствата предоставени по тази линия допринасят за изграждането и модернизацията на железопътни линии с обща дължина от 7 260 км. Петдесет и шест процента от мрежата на високоскоростните железници, изградена до 2006 г., е съфинансирана по линия на фондовете, а в Испания подкрепа е предоставена за изграждането на всички нови елементи, с които е разширена мрежата. Постигнато е чувствително съкращаване на времето за пътуване – между Рим и Неапол, Мадрид и Андалусия.

Освен инфраструктурните предизвикателства, транспортът в България страда и от липсата на модернизация и иновации. Незадоволителното състояние на превозвателната техника и технологиите води до ниска ефективност и високи операционни разходи.

Комуникационна инфраструктура от своя страна е ключов елемент за развитие. Така например, високоскоростния интернет, надеждната мобилна свързаност и съвременните комуникационни технологии предоставят възможности за развитие на бизнеса, повишаване на конкурентоспособността и подобряване на обществените услуги.

Въпреки значителните подобрения през последните години, все още съществуват икономически предизвикателства в областта на комуникационната инфраструктура в България. Една от основните пречки е липсата на пълно покритие с високоскоростен интернет в районите с по-малка плътност на населението. Това ограничава достъпа до информация и услуги за жителите и предприятията в тези райони, което води до неравенство в развитието и икономическата активност.

Освен това, комуникационната инфраструктура изисква постоянно обновяване и модернизация, за да се справи с растящите нужди на бизнеса и обществото. Необходимо е да се инвестира в разширяване на широколентовия интернет, подобряване на мрежовите капацитети и повишаване на сигурността на данните. Тези мерки ще създадат по-добри условия за иновации, електронна търговия и дигитални услуги, които ще допринесат за растежа и конкурентоспособността на България.

Също така, осигурителната техника и системите за автоматизация в транспорта са от съществено значение за ефективността и безопасността на транспортната инфраструктура в България. Тези системи включват различни технологии и инструменти, като например видеонаблюдение, сензори, системи за управление на трафика и други интелигентни решения. Те имат за цел да оптимизират операциите, да намалят забавянето на движението и да подобрят безопасността на пътниците и товарите.

Една от ключовите предимства на осигурителната техника и системите за автоматизация в транспорта е способността им да събират и обработват големи обеми от данни. Това предоставя ценни информационни анализи, които могат да бъдат използвани за оптимизиране на транспортните потоци, планиране на маршрути и предотвратяване на затруднения в движението. По този начин, осигурителната техника и автоматизацията помагат за постигане на по-голяма ефективност в транспортната система и намаляване на времето на пътуване за гражданите и бизнеса.

В същото време, системите за автоматизация допринасят за повишаване на безопасността на транспорта. Например, автоматизираните системи за контрол на скоростта и следене на разстоянието между автомобилите могат да намалят риска от пътни инциденти и сътресения. Осигурителните системи могат също така да помогнат

за откриване и предотвратяване на нелегални дейности, като например кражби на товари или незаконна миграция.

Кохезионната политика на България играе решаваща роля за икономическия растеж и развитие на страната. Във фокуса на тази политика се намират секторите на транспорта, комуникациите, осигурителната техника и системите за автоматизация. Икономическите проблеми на транспорта, като липсата на достатъчна инфраструктура и нуждата от модернизация, представляват предизвикателства за България. развитието на комуникационната инфраструктура и внедряването на осигурителна техника и системи за автоматизация са от съществено значение за преодоляването на тези предизвикателства и постигането на устойчив растеж и развитие.

Чрез инвестиции в транспортната инфраструктура, кохезионната политика на България може да създаде по-добри условия за бизнеса и да подобри свързаността между различните региони в страната. Изграждането и модернизацията на пътища, железници, летища и пристанища ще улеснят транспортните потоци и ще повишат ефективността на логистиката. Това ще има положително въздействие върху икономическата активност, търговията и туризма в България.

Също така, развитието на комуникационната инфраструктура, включително високоскоростния интернет и мобилната свързаност, е от съществено значение за конкурентоспособността на България в глобалния пазар. Инвестиции в разширяване на покритието и подобряване на качеството на комуникационните услуги ще насърчат иновациите, електронната търговия и цифровите услуги, които са важен двигател за икономическия растеж.

Не на последно място, внедряването на осигурителна техника и системи за автоматизация в транспорта ще повиши ефективността и безопасността на транспортната система. Тези системи, като видеонаблюдение, сензори и автоматизирани системи за управление на трафика, ще намалят забавянето на движението и риска от пътни инциденти. Това ще осигури по-голяма ефективност в превозването на стоки и хора, както и подобрени условия за жителите и бизнеса в България.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Постигането на тези цели, разрешаването на различните проблеми свързани с отделни отрасли в транспорта, образованието и др. изисква предприемането на съгласувани действия на европейско, национално, регионално и местно равнище.

Категоричната обвързаност между кохезионната политика и България, предоставя реална възможност за продължаване на подкрепата, която се предоставя за по-слабо развитите региони на ЕС, като стимул за догонващото им развитие. Същевременно тя би могла да доразвие кохезионната политика и да я превърне във важен фактор за растежа на целия ЕС.

ЛИТЕРАТУРА:

- [1] <https://www.europarl.europa.eu/>
- [2] <https://ec.europa.eu/>
- [3] <https://agriculture.ec.europa.eu/>
- [4] <https://www.consilium.europa.eu/>
- [5] <https://www.mrrb.bg/>
- [6] <https://european-union.europa.eu/>
- [7] <https://www.eca.europa.eu/>

COHESION POLICY IN BULGARIA: A SOURCE OF GROWTH AND DEVELOPMENT

Kiril Stanev
kirilstanev@vtu.bg

*Todor Kableshkov University of Transport
Sofia, 158 Geo Milev Str.,
THE REPUBLIC OF BULGARIA*

Key words: *cohesion policy, European Union, European Fund, transport, education*

Abstract: *Cohesion policy in Bulgaria is an important instrument for supporting regional development and economic growth of the country. The aim of the policy is to reduce development disparities between different regions in Bulgaria and to improve the living standards of citizens.*

Through the use of the European Union's Structural and Investment Funds, Bulgaria receives significant financial support for various projects and programmes. This includes investment in infrastructure, transport, energy, education, science, innovation and workforce training. Cohesion policy encourages the creation of new jobs, boosting business competitiveness and improving living conditions in less developed areas.